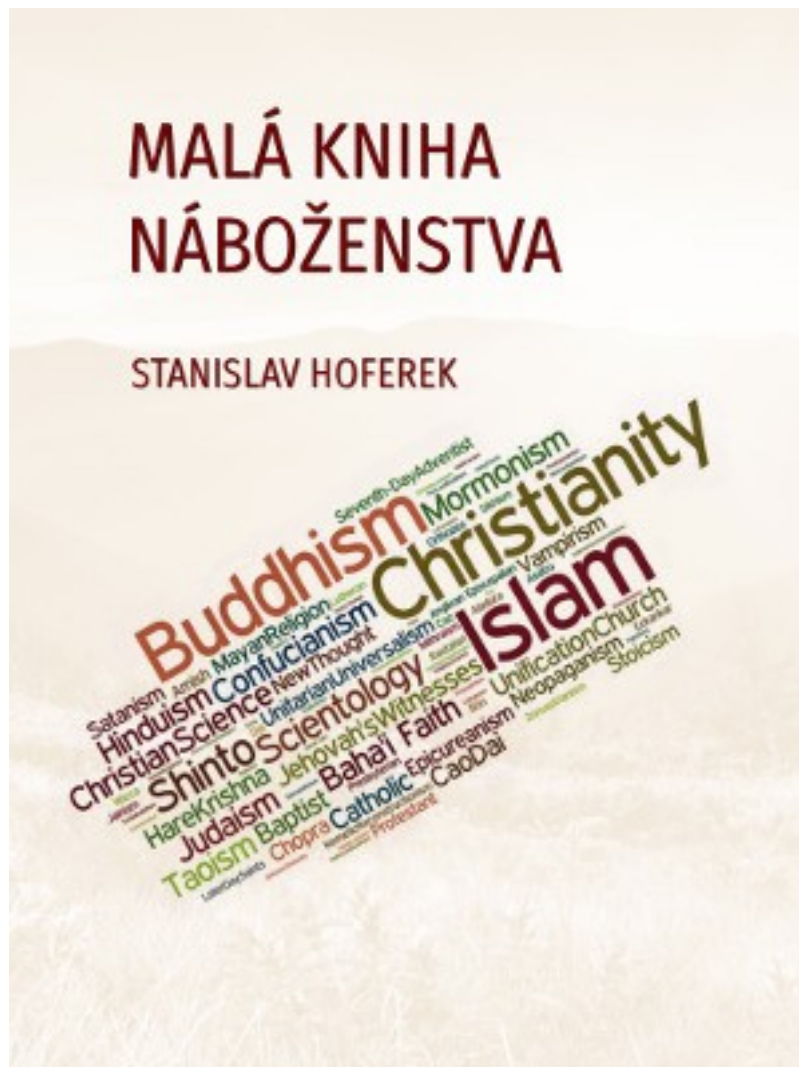

Malá kniha náboženstva

Autor	Vydavateľ	Licencia	Vydanie	GKBN
<u>Stanislav Hoferek</u>	<u>Greenie knižnica</u>	<u>CC-BY-NC-ND</u>	<u>Prvé (2016)</u>	<u>001100</u>

O knihe

Súhlasíte s názorom, že náboženstvo by sa malo učiť na školách? Ak áno, tak ktoré? To vaše, alebo všetky? Ktoré je to správne a čo všetko obsahujú náboženské knihy? Malá kniha náboženstva prináša vecný pohľad na náboženstvá z pohľadu histórie, vplyvu na kultúru i aktuálnej sily. Spoznajte príčiny a históriu vzniku náboženstiev a ak chcete, vytvorte si vlastné.

Malá kniha náboženstva sa zameriava na najčastejšie náboženstvá, ako je kresťanstvo, islam, hinduizmus, judaizmus a podobne, pričom sa nevyhýba čoraz častejšej skupine. Ľuďom, ktorí tvrdia alebo sú úplne presvedčení, že žiadny boh neexistuje. Malá kniha náboženstva je netradičná krátka učebnica, určená predovšetkým pre ľudí, ktorí chcú myslieť samostatne a dokážu nielen dôverovať, ale aj preverovať.

Špeciálne poďakovanie patrí Lenke Baranovičovej za pomoc, názory a spätnú väzbu pri tvorbe tejto knihy.

Obsah

Malá kniha náboženstva.....	1
O knihe.....	2
Obsah.....	3
Viera ako ľudská potreba.....	4
História náboženstiev.....	5
Existuje Boh?.....	7
Náboženstvo, veda a školstvo.....	8
Ako si vytvoriť vlastné náboženstvo?.....	9
Je ateizmus správne riešenie?.....	10
Pro life vs. Pro choice.....	12
Duchovno vs. náboženstvo.....	14
Zaujímavosti z jednotlivých náboženstiev.....	15
Test – ste religiózni?.....	17
Ako vybrať náboženstvo pre svoje deti?.....	18
Prehľad hlavných náboženstiev.....	19
Prehľad minoritných náboženstiev.....	20
Desatoro božích prikázaní.....	21
Myšlienková mapa.....	22

Viera ako ľudská potreba

Viera je dar i prekliatie. Dôverovať bez dôkazov je ako variť bez vody.

Človek má niekoľko potrieb. Ich zoznam je samozrejme veľmi individuálny a mení sa na základe veku, pohlavia, prostredia a mnohých ďalších faktorov. Každý človek má však tie najzákladnejšie potreby rovnaké. Bez kyslíku by sme vydržali len minúty. Bez jedla by sme zomreli od hladu, bez vody od smädu. Konkrétnejšie povedané, naše orgány by prestali pracovať z nedostatku vody a zo zamorenia toxínmi.

Ako je to s vierou? Viera je pre človeka dôležitá. Každý potrebuje v niečo veriť. Spoľahnúť sa, že sa o neho niekto postará. Dôverovať tomu, že všetko dobré i zlé má svoj zmysel, napĺňa plán a poháňa ľudí dopredu. Viera nie je tak dôležitá, ako kyslík, ale je oveľa spornejšia. Všetci dýchajú rovnaký vzduch, možno s niekoľkými výnimkami. To, v čo veríme, je však mimoriadne rôznorodé.

Veríte v to, že budete mať za tento mesiac dobrú výplatu? Alebo že zajtra vyhráte v lotérií? Alebo dobre dopadne váš pohovor, stretnutie s neznámym človekom či dokončíte niečo, na čom pracujete už dlhšiu dobu? V niečo veríme každý deň. Či už ide o to, že autobus neodíde zo zastávky skôr, ako sa tam dostaneme my, alebo napríklad v to, že náš obľúbený jogurt niekto nevykúpil tesne pred nami.

Ako je to s náboženskou vierou? Stará sa o nás skutočne Boh? A ak áno, tak ktorý? Na tejto planéte žije obrovské množstvo ľudí. 7 a pol miliardy obyvateľov má svoju vieru, ktorej sa drží a ktorú dobrovoľne zmenia len málokedy, v relatívne malých počtoch. Máme tu kresťanov, moslimov a priaznivcov ďalších náboženstiev a náboženských skupín.

História náboženstiev

Náboženská viera vzniká, keď uveríme, že neznáme javy spôsobujú neznáme bytosti. Zaniká, keď je neznámych javov čoraz menej, pretože vieme o fungovaní sveta čoraz viac.

V skorom praveku, keď boli ľudia na inom evolučnom stupni ako dnes, boli aj náboženské predstavy iné, ako v súčasnosti. Kultúra lovcov a zberačov, ktorá pre svoje prežitie potrebuje byť úspešná v love, si postupne vytvorí duchovný systém, ktorý bude podporovať ich spôsob života. Vytvoriť si dobrého ducha, ktorý sa o kmeň postará pri love alebo pri prežití tuhej zimy, je logický krok.

S rozvojom prvých nástrojov sa zvýšili šance ľudí na prežitie a začala sa zvyšovať populácia. Veľkým objavom bolo koleso či písmo, umožňujúce znovu nielen posilnenie ľudského rodu, ako aj šírenie myšlienok. To viedlo k vzniku prvých náboženstiev, ktoré vznikli v rôznych končinách sveta po tom, čo sa daná civilizácia dostala na dostatočnú úroveň. To, čomu verí jeden kmeň lovcov, je niečo iné ako to, v čo verí iný kmeň. Sú tam rovnaké črty a zároveň odlišnosti. Keď sa však dokážu dohodnúť a zjednotiť to, v čo veria, vzniká náboženstvo. To vedie k tomu, aby na jeho čele stál niekto, kto je viac ako ostatní prepojený s duchovným svetom.

V súčasnosti sú na svete rozličné náboženstvá, ktoré majú svoje spoločné prvky. Každé z nich má svoju históriu a v súčasnosti ovplyvňuje kultúru a ďalšie oblasti života. Najrozšírenejšie náboženstvá sú Kresťanstvo a Islam, za ktorými nasleduje Hinduizmus. Všetky ostatné náboženstvá sú prítomné v množstve krajín, ale ich celková populácia je v porovnaní s prvými tromi malá.

Kresťanstvo je najrozšírenejšie náboženstvo a ešte niekoľko rokov ním ostane. Vzhľadom na vyššiu pôrodnosť v moslimských krajinách a celkovo nižší priemerný vek sa Islam stane silnejším náboženstvom, pokiaľ ide o počet veriacich. Táto informácia nie je veľmi známa, podobne ako to, že Judaizmus, Kresťanstvo a Islam, vrátane niektorých menších náboženstiev a siekt, vychádzajú z rovnakého základu, z tzv. Abrahámovej tradície.

Rozoberme, ako vzniklo napríklad Kresťanstvo. Či už ste veriaci v ideály kresťanstva alebo nie, jeho príbeh je známy širokej verejnosti len z malej časti. Kresťanstvo je náboženstvo, ktorého počiatky siahajú do dávnych čias, keďže je späté so staršími náboženstvami. Je známe, že nadväzuje na Judaizmus a jeho posvätná kniha, nazývaná aj Kniha kníh, je plná príbehov a ponaučení z čias pred príchodom spasiteľa, ktorého Biblia nazýva Ježiš Kristus.

Práve postava Ježiša je tá najdôležitejšia rozdielnosť oproti židovskej viere. Ježiš však rozhodne nie je originálna postava a dá sa povedať, že je to len jedna z mnohých náboženských postáv, ktorá má s predchádzajúcimi množstvo vecí spoločných. Ježiš je s veľkou pravdepodobnosťou kompletne vymyslená postava, alebo ide o príbeh skutočného človeka, ktorému boli pridané niektoré vlastnosti. Ale pekne po poriadku.

Židovská viera, z ktorej vychádza Kresťanstvo, prebrala svojho boha priamo z egyptského náboženstva. Postupnými úpravami sa množstvo egyptských bohov nahradilo jedným jediným, ktorý má absolútnu moc a stvoril svet. Namiesto boha slnka (Horus) sa postupne objavil Ježiš. Čo má boh so Slnkom? Bude to znieť zvláštne, ale skoro všetko. Bibliu možno vyložiť z oblohy. Ak sa predstaví boh ako Slnko, všetko ostatné nájdeme tiež na oblohe. Napríklad známu dvanástku (učedníci, bratia Jozefa atď.) tvoria znamenia, známe už od staroveku. Na nebi nájdeme aj troch kráľov a vlastne akúkoľvek referenciu z Biblie. Je to dôvod, prečo má Kresťanstvo veľmi veľa podobných znakov tak s náboženstvami, ktoré mu predchádzali a čiastočne slúžili ako predloha, (egyptské náboženstvo, grécke a rímske náboženstvo, Zoroastrizmus, Judaizmus a iné), ako aj s tými, ktoré prišli po ňom (napríklad Islam). Zároveň má rovnaké znaky, vyčítané z nočnej oblohy, aj s mnohými inými náboženstvami, s ktorými sa kresťania nestretli po dlhý čas, napríklad s náboženstvom Mayov v strednej Amerike.

Po tom, čo podľa biblických prameňov žil počas vlády Augusta a Tiberia v Rímskej ríši Ježiš Kristus, sa časť židovského obyvateľstva rozhodla pre novú vieru. Kresťanstvo ako také vznikalo postupne, a to v celej Rímskej ríši a neskôr aj za jej hranicami. Zo začiatku vôbec nebolo jednoliate a išlo skôr o niekoľko siekt, ktoré dôverovali novej myšlienke. Nová viera sa šírila predovšetkým medzi chudobou a narúšala silu pôvodného rímskeho náboženstva, pozostávajúceho z množstva bohov a značne inšpirovaného gréckymi predstavami. Rímska ríša bola 1. a 2. storočí na vrchole svojej politickej i vojenskej sily a Rimania nemali problém potlačiť povstania Židov, ktorým sa vôbec nepáčilo rozhodnutie stavať chrámy rímskych bohov na ich pôvodnom území. Kresťania to nemali oveľa lepšie a už počas vlády šialeného cisára Nera ich hádzali levom a mučili. Ich počet však neustále narastal a v niektorých mestách bola ich komunita obzvlášť silná.

Zmena nastala počas vlády cisára Diokleciána, ktorý sa snažil reformovať ríšu, ktorá bola v tom čase v silnom úpadku. Jeho odvážne a potrebné, i keď nie vždy obľúbené reformy narážali na odpor rôznych skupín obyvateľstva, hlavne kresťanov. Dioklecián zaviedol trojicu nariadení, ktorých úlohou bolo kresťanov navrátiť ku klasickej viere v rímskych bohov pod trestom smrti. Nie je známe, koľko ľudí naozaj prešlo na inú vieru, ale aj za jeho panovania počet kresťanov narastal, a to napriek ich vraždeniu. Zmena prišla s cisárom Konštantínom. Jeho reformy zmenili pohľad na kresťanstvo. V treťom storočí sa z prenasledovaného náboženstva stalo rovnoprávne (Milánsky edikt, 313) a neskôr prenasledujúce. V tom istom storočí dokonca prestal byť Rím hlavným mestom Rimanov a začal byť hlavným mestom pápežov. Počas panovania Konštantínových nástupcov sa nové náboženstvo, ktoré malo zjednotiť a zosilniť upadajúci Rím, rozdelilo na dve časti. Západné kresťanstvo, ktoré prišlo neskôr do dejín ako rímskokatolícke, a ortodoxné, gréckokatolícke na východe. Už od začiatku sa tieto dve skupiny nedokázali dohodnúť na základných veciach.

Počas stredoveku bol vytvorený samostatný pápežský štát, ktorý šíril kresťanstvo po Európe. V roku 800 sa stal Karol Veľký cisárom a zároveň oficiálnym ochrancom kresťanstva. V celej Európe vznikali kresťanské kráľovstvá a zároveň vznikli nové konflikty. Boje medzi kresťanmi a moslimami v dnešnom Španielsku či slávne Križiacke výpravy, v ktorých v skutočnosti išlo o boj o kresťanské ideály len okrajovo. Počas križiackych výprav a inkvizície zahynulo obrovské množstvo ľudí. Inkvizícia, čiže najrôznejšie tresty za kacírstvo a rôzne drobné previnenia spôsobili, že Európa prišla o štát útvar najrozvinutejšej časti sveta. Veda a umenie zažívali svoj zlatý vek v arabských krajinách, z ktorých sa aj niektoré jednoduché poznatky dostávali do Európy len postupne.

V renesancii začali vznikať univerzity, ktoré slúžili predovšetkým na výchovu budúcich kňazov. Popri teológii sa postupne začali učiť aj ďalšie predmety a vzdelanie sa priblížilo obyčajným ľuďom. Katolícka cirkev si však chcela udržať svoju moc a rýchle zmeny vo vzdelaní pôsobili v jej neprospech. Hlavne v Nemecku sa spokojnosť s vplyvom katolíckej cirkvi začala výrazne znižovať, až vzniklo hnutie známe ako Reformácia. Jan Hus, Martin Luther a ďalší boli nespokojný s tým, ako cirkev zneužíva svoju pozíciu a postupne začali vznikať reformované, protestantské cirkvi. Katolíci sa pokúsili urobiť poriadok násilím a ich program, známy ako protireformácia, viedol k násiliu, vraždám i celým vojnám. Dobrým príkladom je Tridsaťročná vojna, v ktorej sa 30 rokov bojovalo o to, či je možné veriť v Ježiša Krista aj inak, ako je to diktované z Vatikánu. Zaujímavé boli tiež cirkevné debaty o tom, či majú vôbec obyvatelia Nového sveta dušu. Po tom, čo sa zhodli na tom, že aj oni majú dušu, sa začala hlavne v južnej Amerike hromadná výstavba kostolov, podporená nanútenou konverziou na katolícke kresťanstvo.

Moderné dejiny kresťanstva sú predovšetkým umiernené. Katolícka cirkev postupne prebrala niektoré črty protestantských cirkví a všetci kresťania žijú v relatívnej harmónii. Neustále vznikajú nové cirkvi a sekty vychádzajúce z Biblie. Počet ich nasledovníkov narastá predovšetkým v Spojených štátoch amerických, odkiaľ pochádzajú tak Svedkovia Jehovovi, ako aj Mormoni a ďalšie náboženstvá.

Existuje Boh?

Existujú tisíce Bohov. Ako si môžeš byť istý, že ten tvoj je ten pravý?

Každá, alebo prinajmenšom skoro každá náboženská kniha, ktorá jasne definuje náboženstvo (napríklad Biblia alebo Korán) hovorí o tom, že človeka, zvieratá i celý svet stvoril boh, prípadne nejaká nadprirodzená sila. Znie to logicky. Niektorá nadprirodzená sila stvorí svet a človeka, ktorý bude robiť presne to, čo si bude priať. Alebo nie? Myšlienka o tom, že Boh všetko vytvoril, je úplne jednoduchá a nevyžaduje ani komplikované myslenie, ani znalosti fyzikálnych zákonov.

Nevieme, ako vznikol svet. Napriek tomu sme sa o tom dozvedeli len v posledných desiatkach rokov naozaj veľa. Najčastejšie sa hovorí o tzv. Veľkom tresku, ktorý potvrdzujú pozorovania modernými prístrojmi. Tie samozrejme neboli dostupné v časoch, keď sa písala Biblia alebo iná náboženská kniha. Jediné, čo vtedajší ľudia mali, boli základné ľudské zmysly.

V Grécku si ľudia mysleli, že ak sú na oblohe blesky, ide o hnev bohov. Predovšetkým hnev toho najvyššieho, ktorého poznali. Zeus je podľa drvivej väčšiny súčasných obyvateľov Grécka i celej tejto planéty vymyslený. Dnes už vieme, že počas búrok sú bežné elektrické výboje a namiesto hnevu bohov ide o vyrovnávanie rozdielov medzi rozličnými materiálmi. Čím väčší rozdiel v elektrickom náboji je medzi oblakmi a povrchom Zeme, tým silnejšie sú blesky. To dnes vieme a zároveň pozorujeme na iných planétach.

Existuje teda Boh? Prakticky všetko, čo Boh údajne urobil, dnes vieme vysvetliť. Nevedeli sme to 2000 rokov dozadu a väčšinu z toho ani pred 500 rokmi. Ale dnes to už vieme. Máme tu ľudí, pre ktorých je existencia Boha rovnakou samozrejmosťou, ako to, že jablká rastú na jabloni. Iná skupina odprisahá, že niečo ako existencia Boha je úplná hlúposť a pokojne to doloží argumentami.

Jeden pekný argument je evolúcia. Aj dnes často počuť, že je to úplná blbosť. Človek predsa nemôže byť z opice. To je neslýchané. Zvieratá sú niečo iné ako ľudia. Je to bežná argumentácia tých ľudí, ktorí niečo odsúdia bez toho, aby to vôbec poznali. Evolúcia nehovorí o tom, že človek je z opice. Evolúcia ukazuje, že životné formy sa postupne formovali a formujú. Z jednoduchých živočíchov sa časť vyvinie na zložitejšie. Z jednobunkových organizmov sa stali mnohobunkové. Z niektorých rýb sa stali obojživelníky, z niektorých obojživelníkov sa stali plazy. Nie hneď, ale počas dlhých miliónov rokov. Súčasná forma človeka je na tejto planéte odhadom 40 000 rokov. 30 000 rokov nám trvalo, kým sme začali s poľnohospodárstvom. Keď už sme ovládli základy poľnohospodárstva, trvalo tisíce rokov, kým sme vynašli používanie kolesa.

Ak by Boh vytvoril všetko živé, tak prečo by zároveň mala fungovať evolúcia, ktorá Boha nepotrebuje na to, aby sa živé bytosti vyvíjali a prispôbovali novým podmienkam? A prečo by dovolil, aby celé druhy kompletne zmizli z našej planéty? A ak by aj vytvoril celú našu planétu, aj so slnkom a blízkymi vesmírnymi telesami, prečo by vytváral aj tie časti vesmíru (čiže neuveriteľne drvivú väčšinu), ktorú nikdy nemáme ako spoznať, pretože je príliš ďaleko? Evolúcia kompletne vyvracia existenciu bytosti, ktorá by vytvorila život. Je možné povedať, že Boh, ako stvoriteľ, urobil úplne všetko a my, ľudia, nikdy nepochopíme jeho kompletný plán. Výsledok je jednoduchý, evolúcia sa neučí v kostoloch, mešitách a iných náboženských budovách. Tak, ako fyzika a ďalšie vedné odbory.

Náboženstvo tvrdí, že by sme nemali klamať. Veda tvrdí, že by sme mali hľadať pravdu.

Mladý Isaac Newton veril, tak ako mnohí pred ním, že všetky predmety sa pohybujú smerom k ich prirodzenej polohe. Ľudovo povedané, k zemi. Nech urobíte čokoľvek (s výnimkou zostrojenia raketoplánu), všetko pôjde smerom nadol, z nášho uhla pohľadu. Spadne tehla, jablko, vystelený šíp a vlastne čokoľvek. Otázka, týkajúca sa Zeme, by ostala na Zemi, keby sa Isaac Newton nezaujímal aj o astronómiu. Mesiac sa pohybuje okolo Zeme, lebo je to prirodzené. Planéty, nielen tá naša, sa pohybujú okolo Slnka. Už je to tak dané.

To, čo veda skutočne potrebuje, je spochybňovanie. Prečo je to tak alebo onak? Naozaj o tom vieme všetko? Ako by to dopadlo, keby boli iné podmienky? Čo všetko ovplyvňuje výsledok?

Jablko bude vždy padat' smerom nadol. A predsa nie tak úplne. Vplyvom vetra môže padat' inak, ako priamo smerom dolu. Ako to ale bude na druhom konci planéty? Teda tam, kde sa dá dostať najbližšou cestou priamo cez jadro planéty? Prečo v Austrálii padajú jablká síce tiež dolu, ale pritom opačným smerom? Skúste si to nakresliť. Stačí jednoduchý nákres a už je tu nová teória, ktorú možno na základe vedy potvrdiť, alebo vyvrátiť. Zatiaľ čo náboženské tvrdenie sa potvrdzuje a niekedy i vyvracia ťažšie. Nielen pre iné názory, ale aj pre väčší problém s pochopením názoru toho druhého.

Veda potrebuje slobodu, vzdelanie a otvorenú myseľ. Sledovanie prírody, zapisovanie poznatkov a preverovanie faktov, ktoré sú už známe. Zobrať od minulých generácií to dobré a postupovať v hľadaní odpovedí.

V čase, keď Alexander plánoval svoju výpravu na východ, bola úroveň kultúry i vedy v Grécku na svojom vrchole. Nebola to ale kultúra, ktorá prevalcovala Peržanov. Bola to sila Alexandrovej armády. Gréci sa nespoliehali na to, že boh ochráni ich krajinu. Spoliehali sa na seba. Dokázali poraziť oveľa početnejšie vojská, pretože nemali na svojej strane nadprirodzenú moc, ale vynaliezavosť a odhodlanie. Zatiaľ, čo Peržania mali predovšetkým ľahko vyzbrojených otrokov, slúžiacich zo strachu, Gréci mali profesionálnych bojovníkov, ktorí absolvovali dlhý a náročný vojenský výcvik. Menej známe je tiež to, že mali na svoju dobu veľmi dobré zbrane. Alexandrova výprava však nešírila len vojnu, ale aj vzdelanie a kultúru. Na dobytých územiach sa stavali knižnice, v ktorých sa uchovávali vedomosti. A neboli to vedomosti o tom, že na Olympe sídli Zeus a iní bohovia. Išlo skôr o základy matematiky, fyziky a mechaniky, doplnené o grécku literatúru a dramatické diela.

Najrôznejšie organizácie, zamerané na konkrétnu vieru, jasne stanovujú pravidlá na to, čomu by sa malo veriť a ako. V kresťanskom svete je to napríklad Rímskokatolícka cirkev, ktorá určuje, ako by mal vyzerat' život ich členov, aké by mali mať postoje k ľudským právam a tak podobne. Často sa to vysvetľuje na príkladoch, v ktorých skúšaní človek nachádza pomoc v niekom, kto povedie životom. Spomína sa hlavne podpora a usmernenie, aby bolo všetko tak, ako má byť. V skutočnosti je však veľmi nebezpečné, ak sú masy ľudí vedené tým istým smerom. Všetci majú totiž odlišný pohľad na svet, iné priority a samozrejme celú povahu. Zatiaľ, čo niekto je nábožensky religiózny a rýchlo sa nadchne pre novú vieru, niekto iný, hoci vyrastajúci v rovnakých podmienkach, je oveľa viac skeptický a oveľa viac ako plná dôvera je pre neho sloboda výberu a rozhodovania. Predovšetkým v mladom veku, keď sa najviac formuje osobnosť človeka, je o jeho osobu či dušu vedený veľký spor. Vzdelávat' ho cestou konkrétnej organizovanej viery, alebo nie? Urobiť z človeka poslušného baránka, ktorý bude pracovať rukami a bude ďakovať za prácu Bohu, alebo urobiť z neho ateistu, ktorý bude neustále niečo preverovať a napredovať v iných oblastiach?

Ako si vytvoriť vlastné náboženstvo?

Náboženstvo je ako stredoveké kráľovstvo. Aj keď to nie je na prvý pohľad vidno, treba naň len dva typy ľudí. Panovníka a poddaných.

Na svete existuje neporátateľné množstvo náboženstiev. Samozrejme, že niektoré z nich sú vyznávané len percentuálne maličkým počtom ľudí a aj v tých krajinách, kde majú najviac nasledovateľov, patria k jednej z mnohých minorít. Tak, ako je kresťanstvo menšinou v Saudskej Arábii či v Indii, tak je aj na Slovensku málo moslimov či hinduistov. Ale sú tu. Priaznivcov niektorých minoritných náboženstiev by sme tu hľadali len ťažko. Napriek tomu, kedykoľvek môže vzniknúť nové. A môže mať naozaj rôznorodé vlastnosti.

V niektorých počítačových hrách, ako napríklad v hernej sérii Civilization, je možné vytvoriť si vlastné organizované náboženstvo. To rozhodne nemá len nejakú estetickú funkciu, ale môžete si ho nastaviť presne tak, aby vám vyhovovalo. Iné náboženstvo potrebuje ekonomicky a vojensky silná ríša, ktorá chce dobyť svet, a iné zas mierumilovné zoskupenie miest závislé od rybolovu.

Podme jedno vytvoriť. Najdôležitejšie je samozrejme vedieť, čo sa od náboženstva očakáva a akým smerom sa bude prirodzene meniť. Okrem iného aj podľa mentality vyznávačov. Potrebujeme vedieť:

1. Čo obyvatelia potrebujú pre základné prežitie
2. Čo líder potrebuje na to, aby dosiahol svoje ciele
3. Aký cieľ vlastne má ten líder?

Začnime nejakým skutočne jednoduchým miestom, kde je viera veľmi potrebná. Púšť. Rovno stred púšte. Samozrejme, obyvatelia potrebujú z niečoho žiť a závisia na potravinách, ktorých je nedostatok, a na pitnej vode. Nič z toho sa nedá ľahko získať a tak je to vzácne. Náboženstvo, ktoré by tu vzniklo, by úzko súviselo s vecami, ktoré sú pre toto miesto typické. Piesok, smäd, hlad, horúčavy a zimy. Hotové peklo, alebo prinajmenšom nepriaznivé prostredie, v ktorom je život náročný.

Aby líder dosiahol svoj cieľ, musí niečo sľúbiť, prípadne dokázať. Napríklad to, že po skončení aktuálneho života sa dostanú do úplne iného prostredia, ktoré bude vo všetkom lepšie. Dostatok pitnej vody, záhrady s množstvom chutného ovocia, zelené pláne, v ktorých je sladký mier. Prípadne bojisko s najlepšimi bojovníkmi dejín po boku každého jednotlivca. Podľa situácie a mentality miestnych ľudí. Aj súčasné náboženstvá sľubujú obrovské odmeny. Celé paláce, zástupy krásnych žien (či mužov), dlhý život v blahobyte bez chorôb a najrôznejších problémov. Do týchto miest a stavov sa ale dostanú len tí, ktorí splnia konkrétne podmienky.

A čo si vlastne bude líder priať? Prečo vlastne vytvoril náboženstvo, alebo prečo prekoval miestnu vieru na organizovaný systém? Častým dôvodom je urovnávanie sporov a vytvorenie spolupráce. Niektoré projekty, napríklad zavlažovacie kanály, vyžadujú koordinovanú prácu obrovskej časti populácie po dlhú dobu. Iná možnosť je zvýšenie osobného vplyvu. Kto by nechcel byť uznávaný ako boh, prípadne niektorý príbuzný boha? Kto by nechcel mať najlepšie jedlo, najlepšie ženy, obrovský palác a celkovo luxus, aký si obyčajní ľudia nemôžu dovoliť?

Na vytvorenie náboženstva stačí vytvoriť cieľ a cestu, ako k nemu postupovať. A ak náboženstvo vyhovuje masám, ide o win-win situáciu a jeho šírenie je rýchle. Konflikt nastane len pri zrážke s iným náboženstvom, alebo keď ho prestane byť možné efektívne spravovať.

Je ateizmus správne riešenie?

Ateista a hlboko veriaci sa zaujímajú o to, či existuje Boh. Jeden dokazuje, že neexistuje. Druhý verí, že existuje. Ťažko sa hľadá odpoveď, keď jeden dáva otázky a druhý si nepraje odpovede.

Každý človek potrebuje niečomu veriť. A veriť sa dá v obrovské množstvo vecí. Dobrým príkladom je napríklad niektorý Boh alebo skupina Bohov. Ako je to však s ľuďmi, ktorí sa rozhodli veriť v to, že žiadny Boh neexistuje?

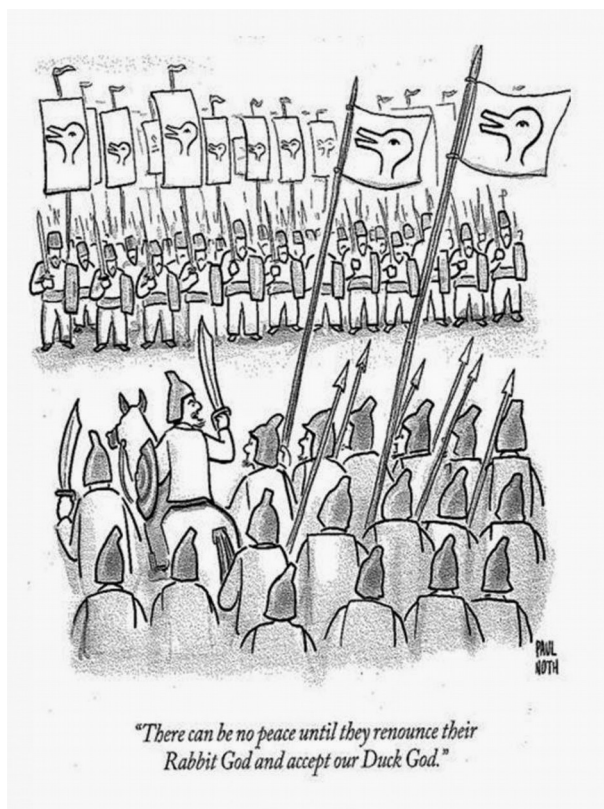
Predstavte so debatu o existencii Boha. Jeden človek povie, že boh je, a druhý zas povie svoj argument, z ktorého vyplýva, že nie je. Môžu sa dohadovať, hľadať kompromis (čo sa väčšinou nestáva v tomto prípade, bohužiaľ) alebo sa rovno pozabíjať. Je len malá šanca, že jeden presvedčí druhého, že Boh (ne)existuje. Môže padnúť napríklad veta o tom, že Boh nie je, lebo ho nikto nevidel. Na to sa dá odpovedať, že Boh existuje, lebo ho nikto nevidel. Iná možnosť je hádať sa, čo je viac pravdepodobné, k čomu je čo bližšie... podobne ako je to s farbami. Sivá farba je viac biela, alebo viac čierna? Logicky je viac biela, pretože nie je úplne tmavá. A podľa rovnakej logiky je tiež viac čierna, lebo nie je úplne svetlá.

Na internete sú stránky, ktoré vyvracajú všetky argumenty ľudí, veriacich napríklad v kresťanského Boha. A tiež stránky, kde sú vyvracané argumenty ateistov. Po ich prečítaní si čitateľ ľahko všimne, že len minimum textov je písaných skutočne neutrálne. Často sa priaznivec niektorej skupiny pokúša potvrdiť to, v čo verí.

Jednoducho môžeme povedať, že nevieme, či Boh existuje. Kto to so stopercentnou istotou vie, ten klame. Úplne jednoduché. Ako facka. Nevieme, či tam niekde ďaleko existuje Boh, či má nejakú formu, nejaké vyššie ciele a tak podobne. Skrátka to nevieme. Nevieme ani to, ako je to s dušou. Máme vlastne nejakú dušu? Znovu, ten kto o tom vie všetko, je alebo klamár, alebo blázon. Prípadne má ťažké problémy s drogami.

Na základe skutočnej logiky nemôžeme vedieť všetko. To, čo vieme, môžeme overovať. Vieme, že je možné, že táto planéta a celý svet existuje len niekoľko tisíc rokov. Aj to, že Zem je stredom vesmíru a je to placka, prípadne chrbát obrovskej korytnačky. Sú ľudia, ktorí v to úplne veria a je to ich viera, nie naša. Samozrejme, ak chceme vedieť viac o Zemi, môžeme ju skúmať. Dnes vieme, že napríklad naša planéta je stará viac ako 4,5 miliardy rokov a že obrovskú časť svojej existencie boli na nej podmienky úplne odlišné od toho, čo na nej poznáme dnes. Vieme, že to nie je žiadna doska či korytnačka, alebo guľa. Presnejšie povedané, nedokonalá guľa, ktorá má polomer na póloch menší ako na rovníku. Môžeme vyvrátiť hneď niekoľko zázrakov z rôznych náboženských kníh, tak ako i potvrdiť niektoré fakty na základe vedeckého prieskumu. Môžeme viesť diskusiu o tom, či je napríklad Biblia skutočne božie slovo, ale popri tom vieme, že niektoré časti sú skopírované zo starších zdrojov, napríklad z egyptskej Knihy mŕtvych.

To, že niečo nevieme vysvetliť a ani tí najlepší vedci si s tým nevedia poradiť, nemusí znamenať, že to vytvoril Boh. Musí to znamenať len to, že to aktuálne nevieme. Môžeme to nechať

tak, alebo to intenzívne skúmať. Ak použijeme správny postup a otvorenú myseľ, nájdeme po čase minimálne čiastočné odpovede. Ak by sme ale povedali, že to takto urobil Boh, nedozvedeli by sme sa nič nové a aj čiastočný pokrok by bol veľmi pomalý, prípadne by sa úplne zastavil.

Problém vzniká pri náboženstve. Samozrejme, že pre náboženstvo je potrebné, aby nejaký Boh alebo iná nadprirodzená sila existovala. Existuje? Nevieme. A tak ani nevieme, či sa náboženstvo zakladá na pravde. Skutočne to nevieme. A jediné, čo vieme, je niečo o činnosti ľudí, ktorí majú s tým náboženstvom niečo spoločné. Často je v náboženských testoch zmienka o tom, že by sme nemali zabíjať, pretože je to nesprávne. Znamená to, že bez náboženstva by sme sa už všetci dávno pozabíjali? Asi nie. Alebo, že by sme boli automaticky lepší alebo horší, keby sme mali istotu, že nás za naše zlé skutky potrestá Boh, karma alebo vlastne čokoľvek?

Náboženstvo je vynález, podobne ako koleso alebo písmo. Prišlo v období vývoja našej civilizácie, keď to bolo potrebné. A ústredná postava bola prostriedkom k občianskej poslušnosti, na zahnanie nudy alebo na nakopnutie k tomu, aby sa civilizácia posunula niekam dopredu.

Z toho vznikajú štyri možné smery u ľudí:

1. Verím v boha a verím v náboženstvo
2. Verím v boha, ale neverím v konkrétne náboženstvo
3. Neverím v boha, ale verím v konkrétne náboženstvo
4. Neverím ani v boha, ani v konkrétne náboženstvo

Na prvý pohľad sú tam tak úplne bežné prejavy, ako i niečo, čo vyzerá ako úplný nezmysel. Rozoberme si to. Kto verí v to, že existuje Boh, v akejkol'vek podobe, má na to právo. Môže veriť konkrétnemu náboženstvu, napríklad Rímskokatolíckej cirkvi, že ho privedie bližšie k Bohu, naučí ho veriť v tie najsprávnejšie hodnoty a tak podobne.

Iná možnosť je veriť v Boha a neveriť napríklad v miestnu cirkev. Tak, ako niekto neverí Kauflandu, Lidlu, Tesco alebo akémukoľvek inému obchodu, alebo neverí konkrétnej značke práčok či niektorému futbalovému tímu, nemusí veriť v konkrétne náboženstvo. S niektorými učeniami bude súhlasiť, s inými nie. Takýto stav je na Slovensku veľmi bežný a je samozrejme logický.

A čo takto opačná možnosť? Neveriť v boha je čoraz bežnejšie, zvlášť pre ľudí, ktorí sú málo religiózni a radi si veci preverujú. Môže taký niekto veriť v organizované náboženstvo? Samozrejme. Každému momentálne niekto velí. Nemusí to byť žiadna jedna konkrétna osobnosť, ale môže to byť aj skupina ľudí, ktorí majú z toho pochopiteľne nejakú zodpovednosť a samozrejme zisk. Nie každý verí v to, čo robí. Aj obchodník vám môže predat' niečo, o čom je presvedčený, že by si to nikdy nekúpil a nie je to dobré.

Posledná možnosť je úplný ateizmus, nepreviazaný so žiadnou vierou. Pre niekoho je to moderná somarina popletených bláznov, pre iného je to jediné normálne riešenie. Znovu je z toho pekne zamotaná situácia, keď je normálny len ten, kto verí. A zároveň je normálny len ten, kto neverí.

Ateizmus je ľudský smer. Žiadne zákazy, ktorých majú náboženstvá väčšinou celkom dosť a niekedy ide o naozaj zastaralé, hlúpe a neľudské nariadenia. Žiadne pravidlá, v čo a ako veriť. Morálne pravidlá života tiež nie sú len tie, ktoré sú úzko späté s náboženstvom. Odpovedzte si sami. Nezabijete svojho suseda preto, že je to v niektorej náboženskej knihe? Alebo preto, že je to vstupenkou kdesi do pekla? Alebo preto, že je to podľa vás ľudsky nesprávne?

Subjektívne si myslím, že ateizmus je lepšie riešenie ako náboženský fanatizmus. Nie je to o zbieraní peňazí, nemieša sa to do vecí, ktoré sú s náboženstvom prepojené len okrajovo, pričom akékoľvek zásahy či zákazy urobia väčšinou viac dobra, ako zla. A čo je hlavné, veriaci človek zo Saudskej arábie a z Izraela si budú asi menej rozumieť ako dvaja ateisti z tých istých krajín.

Vždy je ťažké či hlúpe bojovať za niečo, keď nepoznáte, proti komu skutočne bojujete.

Pravdepodobne každé náboženstvo má v sebe vetu alebo verš, že by sme sa nemali zabíjať navzájom. Samozrejme, má to svoju logiku a istotne, nebolo by dobre, aby sme sa zabíjali navzájom. Či už sme s názorom, že by sme sa nemali zabíjať, prišli mi, alebo nám to našepkal do ucha niektorý Boh, nezabíjanie je normálna cesta životom. Žijeme, užívame si život a zomrieme. Netreba pre to niekoho zabiť. Lepšie je dohodnúť sa. Pristúpiť na kompromis, občas niečo pretrpieť a tak podobne. Alebo, keďže nie sme priviazaný na jedno miesto, tak stačí, aby niekto trochu pocestoval a už je po probléme.

Civilizácia sa ale trochu zmenila, od čias, keď sme lovili mamuty. Už vtedy bolo dôležité, aby každý člen osady, rodiny alebo akéhokoľvek celku bol užitočný pre ostatných. Stratíť dobrého lovca by bolo v tých časoch naozaj zlé a tak je jasné, že niekto s vyššou autoritou, sa snažil urovnať konflikty.

Niečo celkom iné o slávnom „nezabiješ“ sme zažili v stredoveku. Existujú predpoklady, že keby nebolo rôznych nábožensky ladených zločinov, už teraz by sme bežne cestovali v lietajúcich autách. Zabitie človeka s úžasnou, nadčasovou myšlienkou, znamená spomalenie vývoja. Inkvizícia, ako aj iné druhy náboženského „čistenia“, spôsobila neskutočný chaos. Pre iné ako oficiálne učenie boli upálení, umučení či inak kruto a exemplárne zabití lekári, fyzici, myslitelia a mnohí ďalší. Aj klasické Križiacke výpravy boli predovšetkým o zabraní Svätej zeme od tých zlých moslimov, ktorí síce tiež veria v Boha, ale v trochu inej podobe. Sú teda niečo menej, aspoň podľa vtedajšieho myslenia a, žiaľ, aj podľa aktuálneho myslenia množstva ľudí žijúcich na súčasnom Slovensku.

Nechajme históriu históriou. Problém náboženstva je aj v tom, že je naň naviazaná morálka. Slovo nezabiješ má úplne inú váhu v dnešných čias, keď sa smrť neberie len ako zlo (prípadne smrť nepriateľov ako dobro a smrť priateľov ako zlo), ale aj ako dobro v niektorých prípadoch. Na to majú mimoriadne odlišné myšlienky ľudia, ktorí sú stotožnení s myšlienkami hnutí Pro life alebo Pro choice.

Pro life, alebo v preklade Za život, možno poznať z akcií, ako je napríklad Referendum o rodine (v skutočnosti Referendum za obmedzenie ľudských práv homosexuálnej menšiny). Na Slovensku podporuje myšlienky Pro life Kresťansko demokratické hnutie, väčšina Rímskokatolíckej cirkvi, Aliancia za rodinu a tiež rôznorodé nacionalistické a fašistické hnutia. Pro life hlási nepoužívanie rozumu a používanie srdca. Pravidelnou súčasťou kampane Pro life sú billboardy s mŕtvymi deťmi a nedávno sa im podarilo zmeniť ústavu za účelom poníženia homosexuálov.

Pro choice, alebo v preklade Možnosť voľby, je hnutie zamerané na ľudské práva a možnosť výberu. Na rozdiel od Pro life uprednostňuje možnosť výberu a hľadanie najvhodnejšieho riešenia za pomoci konzultácie s odborníkmi a hľadania optimálneho riešenia, ktoré má pomôcť ľuďom bez ohľadu na ich vierovyznanie. Na Slovensku reprezentuje Pro choice napríklad politická strana Sloboda a Solidarita.

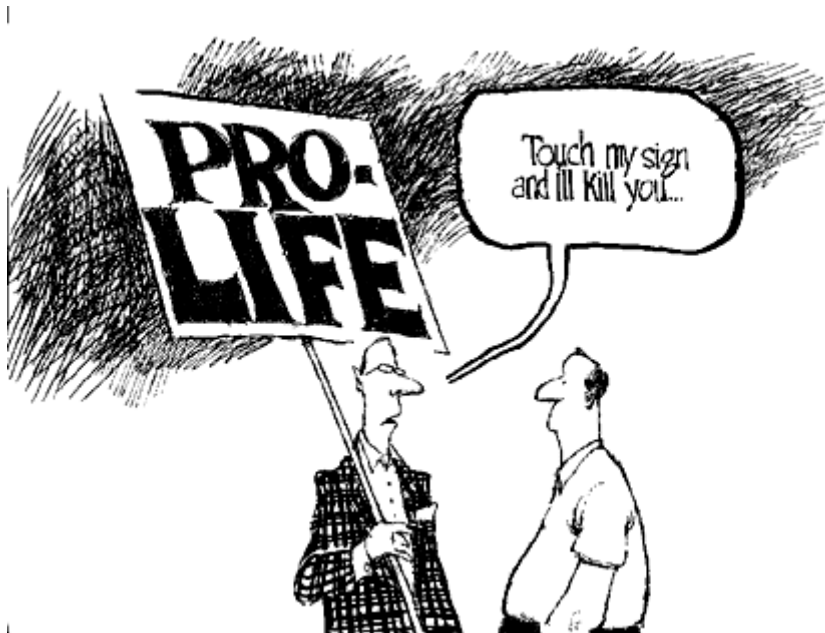
Najväčšie rozdiely medzi Pro life a Pro choice sú v otázke ľudských práv, práv žien a nenarodených detí a podobných tém. Nezabiješ a podobné náboženské poučky tak zasahujú aj do moderných tém, ktoré medicína pred tisíročiami nepoznala. Ide napríklad o právo na potrat alebo dobrovoľné „odpojenie od prístrojov,“ či podanie smrteľnej injekcie.

Hnutie Za život zakazuje potrat v každom prípade. Ak je žena znásilnená, neprežije tehotenstvo alebo pôrod, nemôže vychovať svoje dieťa z akéhokoľvek dôvodu a sama si nepraje stať sa matkou z akéhokoľvek dôvodu, nemá podľa hnutia Za život nárok na potrat a už uvažovanie o tejto

možnosti je odsudzované. Súčasťou politiky Za život je vyhrážanie sa lekárom, ktorí sú ochotní vykonať potrat. Za život je proti plánovaniu rodiny a používaniu niektorých druhov antikoncepcie.

Na druhej strane, Možnosť voľby umožňuje potrat po splnení podmienok, ako je napríklad nechcené tehotenstvo v prípade znásilnenia alebo zo zdravotných dôvodov. Cieľom je reálne znižovať počet potratov, predovšetkým tých načierno bez asistencie špecialistov. Aktivisti sú tiež presvedčení, že ísť za potrebou potratu do susedného štátu s inou legislatívou je výsmech ľudských práv a predovšetkým práva žien. Možnosť voľby podporuje vzdelávanie formou kurzov a otvorených diskusií. V prípade eutanázie podporujú dôstojný odchod zo sveta, predovšetkým v prípade neliečiteľných chorôb a bolestí, ktoré nedokáže moderná medicína efektívne tlmiť.

Samozrejme, najčastejšou myšlienkou v týchto sporoch sú práva nenarodených detí. Pro life bojuje za ich práva na úkor práv matky a rodiny, zatiaľ čo Pro choice bojuje predovšetkým za to, aby si žena mohla plánovať rodinu. Súvisí to samozrejme aj s názormi na rodové usporiadanie, kde Pro life zjednodušene povedané vyhlasuje, že muž je viac ako žena, pretože žena je tu primárne na to, aby rodila deti a starala sa o ne. Pro choice zas hovorí o rovnosti pohlaví a o tom, že obidve pohlavia, tak ako i tí, ktorí nemajú možnosť splodiť deti, majú mať rovnaké možnosti ohľadne vzdelávania a celkovej kvality života.

Duchovno vs. náboženstvo

Náboženstvo je viera v existenciu niečoho, čo nám nie je vlastné. Duchovno je zbieranie vlastných názorov a poznatkov.

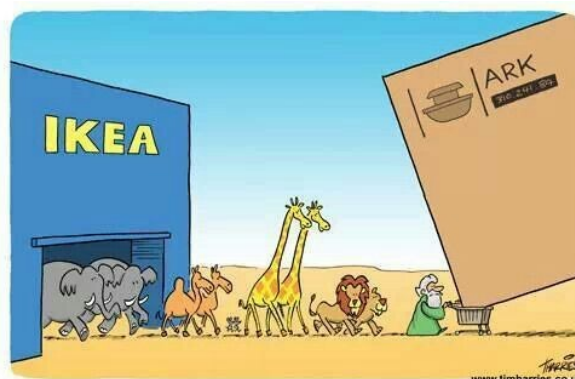
Existujú dva typy vojakov. Tí, ktorí sa bez váhania a nejakého presvedčania postavili do prvej línie a budú rešpektovať každý rozkaz, a tí, ktorí si myslia, že ich miesto je niekde inde. Kam by ste postavili vy? Priamo do prvej rany, kde budete bojovať a zabíjať do konca, pričom to môže byť veľmi rýchlo aj váš koniec? Bojovať v prvej línii je odvaha. Spomeňme si na ľudí, ktorí sa skutočne postavili do prvej línie. Alexander, Pyrrha a ďalší hrdinovia toho dokázali veľa a tým, že stáli v prvej rade, motivovali ostatných k lepšiemu boju. Boli oporou a postarali sa o veľké víťazstvá i slávu v dejinách.

Na druhej strane, bojovať sa dá aj inak. Nemôžu byť všetci v prvej línii a vo vedení vojny je potrebný tiež prieskum, špionáž, strelecká podpora zozadu a podobne. Plus, niekedy je lepšie nebojovať a ísť svojou cestou. Obidva prístupy sú popísané v rôznych knihách, vrátane tých náboženských. Vráťme napríklad Dávida, ktorý sa odvážil postaviť proti obrovi Goliášovi. Ako veľmi je to pravdivé a pravdepodobné, to riešiť nemusíme. Morálna sila toho príbehu, tak ako mnohých ďalších, ukazuje veľa.

Každý človek musí niečomu veriť, nech je to už čokoľvek. Ak uveríte, že Krišna, Ježiš alebo ktokoľvek má v pláne zachrániť svet, je to vaša vec. A predsa nie celkom vaša. Tú predstavu vytvoril už niekto pred vami. Nasledujete známy chodníček. Niekto presne vie, ako budete veriť, v čo budete veriť a kedy. Ako podľa plánu, harmonogramu či zmenovky. Aby ste boli správnym veriacim konkrétneho náboženstva, musíte sa riadiť pravidlami, mať rovnaké hodnoty, odsudzovať to, čo odsudzujú ostatní a tak podobne. Náboženstvo dokonca často riadi aj to, čoho by sme sa mali báť. Po zjednodušení náboženských textov či najrôznejších prejavov od zástancov daného náboženstva zistíte, že vlastne neveríte niečomu vlastnému. Nemáte predstavu, aká je konkrétna duchovná cesta, ale spoliehate sa na to, že vás niekto bude viesť.

Podobne je to s pravdou. Náboženstvo vám povie, čo je pravda. Dá presné hranice, kde tá pravda začína a končí. Neumožňuje nejaké otázky, prečo to tak je. A hlavne, neumožňuje, aby sa tá pravda menila, aktualizovala. Zem je stred vesmíru. Bodka. Žiadna záhada, len jeden konkrétny fakt. Na druhej strane, duchovno umožňuje hľadanie. Ako to presne je? A vlastne, nielen duchovno to potrebuje, ale všetko. Veda, kultúra, čokoľvek. Ak sa povie, že staroveké grécke diela sú perfektné a nemôžu byť lepšie, asi ťažko by sme spoznali Shakespeara alebo ktoréhokoľvek iného umelca. Nepoznali by sme Hollywood, deti by nemali Šlabikár a v televíznych súťažiach, pravda ak by sme mali elektrinu, by všetci spievali to isté, v pôvodnom znení.

Ďalší výrazný rozdiel je v tom, že duchovno spája. Spája ľudí, ktorí v niečo nadprirodzené veria. Náboženstvo týchto ľudí oddeľuje, pretože každý má svoju pravdu, pričom tá pravda vlastne ani nie je ich. Patrí niekomu inému. Väčšinou niektorej cirkvi alebo inak pomenovanej náboženskej organizácii, ktorá má obrovské množstvo skúseností s poznaním toho, čomu všetkému sú ľudia ochotní uveriť.

Zaujímavosti z jednotlivých náboženstiev

1. Kresťanstvo je najrozšírenejšie náboženstvo. Ak by neexistovala Amerika, v súčasnosti by bolo najrozšírenejšie náboženstvo Islam. V roku 2050 bude taktiež Islam najrozšírenejším náboženstvom na svete, z dôvodu oveľa vyššieho prirodzeného prírastku obyvateľstva.
2. Budhizmus je viac filozofia ako náboženstvo. Množstvo ľudí si myslí, že budhisti oslavujú Budhu ako svojho Boha. V skutočnosti budhisti uznávajú predovšetkým prírodu a prírodné zákonitosti, pričom sú pri svojich duchovných predstavách tolerantní k predstavám iných ľudí.
3. Množstvo problémov, spájaných s Islamom, v skutočnosti nemajú veľa spoločné s Islamom a sú viac spojené s konkrétnou oblasťou. Napríklad pomer v ľudských právach mužov a žien je iný v každom štáte, podobne ako právny systém. Niektoré nehumánne skutky, ako napríklad mrzačenie žien tzv. ženskou obriezku, je spojené s regiónom viac, ako s náboženstvom. V niektorých prípadoch sú podobné aktivity oveľa častejšie v kresťanských krajinách.
4. V Indii je ako v jedinej krajine väčšinovým náboženstvom Hinduizmus. Zároveň je jednou z krajín, kde je v celkovom počte najviac moslimov. Pri obrovskej populácii cez 1 miliardu znamená aj malé percento obyvateľstva medzinárodne významné počty. V Indii je 80% hinduistov a 15% moslimov, pričom pomer sa mení v prospech moslimov. Nechýbajú ani mnohé ďalšie náboženstvá, pričom minimálne 4 významné náboženstvá vznikli v Indii: Hinduizmus, Budhizmus, Skhizmus a Jainizmus.
5. Izrael je jediný štát na svete, v ktorom prevládajú židia. Najväčšia populácia židov žije v USA.
6. Filipíny sú jediná kresťanská krajina v Ázii. Pravidelne sa v nej robia veľkolepé oslavy Veľkej noci, spojené s bičovaním a ukrižovaním živých ľudí skutočnými kľincami. Ceremoniál si každoročne vyžiada obeť.
7. Islam učí, že posledným veľkým prorokom je Mohamed. Pred ním kázali tie správne myšlienky iní, napríklad Mojžiš a Ježiš. Tí sú samozrejme priamo v Koráne spomínaní.
8. V čase pred križiackymi výpravami bol arabský svet strediskom vedy. Arabi zbierali a uchovávali diela starovekých i vtedajších učencov z rôznych krajín sveta a otvorene diskutovali o záveroch. Moslimovia dokonca vytvorili svoju verziu evolúcie, tisíc rokov pred Charlesom Darwinom.
9. Svedkovia Jehovovi nemôžu darovať krv ľuďom iných vierovyznaní, povolená je jedine autotransfúzia. Darca tak môže darovať krv, ktorá bude použitá po ťažkej operácii. Svedkovia Jehovovi nemôžu darovať a prijať cudziu krv v žiadnom prípade, z náboženských dôvodov.
10. Prvú univerzitu na svete, na ktorej sa okrem náboženstva učila aj astronómia a rétorika, založila moslimská žena, Fatima al-Fihri.
11. Anjeli boli v kresťanských textoch pôvodne štvorhlavé monštrá či kreatúry so šiestimi krídlami.
12. Islamský fundamentalizmus, spojený s terorizmom a náboženskou neznášanlivosťou vznikol až po Druhej svetovej vojne.
13. V kresťanstve má svojho patróna aj včelárstvo (sv. Ambróz), bolesť hlavy (sv. Bibiana), káva (sv. Drogo) či internet (sv. Izidor)
14. Hinduizmus uznáva množstvo bohov, hlavní sú však traja: Tvorca Brahma, udržiavateľ Krišna a ničiteľ Šiva. V Zoroastrizme sa uctieva dobro (Spenta Mainju) a zlo (Angra Mainju).
15. Na Islam sa nemôže konvertovať násilím, aspoň oficiálne je nutná dobrovoľnosť.

16. Mormoni nemôžu piť alkohol. Zároveň však nemôžu piť ani čaj alebo kávu.
17. Vatikán je jediná oficiálna teokracia, krajina ovládaná jedným konkrétnym náboženstvom.
18. V roku 2011 sa neuveriteľné množstvo ľudí prihlásilo ako Jedi z Hviezdnych vojen (Star Wars). Jedi sa tak stali druhým najrozšírenejším náboženstvom na Novom Zélande.
19. Časť baptistov neverí na peklo z dôvodu, že práve náš pozemský život považujú za peklo.
20. Existuje množstvo recesistických náboženstiev, napríklad viera vo veľké lietajúce špagetové monštrum. Priaznivci sa často fotia s cedákom na cestoviny na hlave.
21. Televízny evanjelista Oral Roberts povedal, že ak nezarobí 8 miliónov dolárov za 3 mesiace, Boh ho zabije. Za 3 mesiace následne zarobil 9 miliónov.
22. Niektoré katolícke školy odmeňujú žiakov, ktorí popierajú evolúciu či fakt, že Zem je staršia ako niekoľko tisíc rokov.
23. Existujú špeciálne výtahy pre židov, ktoré stoja na každom poschodí. Vyhýbajú sa tak nutnosti stláčať tlačidlo, ktoré je považované za prácu.
24. Mária, Ježišova matka, je spomínaná v Koráne viac ako v Biblii.
25. V Rusku sa v roku 988 rozhodovalo, aké náboženstvo bude prijaté ako oficiálne. Väčšiu šancu mal Islam. Všetko sa však zmenilo z jednoduchého dôvodu – moslimovia nemôžu piť alkohol.
26. Prakticky každé náboženstvo má niekoľko rovnakých príbehov, napríklad o potope.
27. Od dvanásteho storočia v židovskej viere platí, že ak veda alebo filozofia vyvrátia tvrdenie viery, viera je oficiálne nesprávna.
28. Muža na Taiwane zožral lev po tom, čo s Bibliou v ruke vkročil do jeho klietky. Chcel prekonvertovať leva na Kresťanstvo.
29. Svedkovia Jehovovi tvrdia, že Satan prišiel na Zem 1. októbra 1914.
30. Jainisti sú natoľko pacifickí, že nedokážu zabiť (pre všetkých ostatných) otravný hmyz.
31. Betlehem je v súčasnosti moslimské mesto.
32. Počet ateistov sa v Rusku zmenil počas roku 1991 z 61 na 18 percent.
33. V malom mexickom mestečku Chamula používali šamani Kokakolu na svoje rituály. Keď sa o tom dozvedelo Pepsi, rozhodli sa zmeniť túto situáciu. V súčasnosti je populácia rozdelená podľa toho, kto používa ktorý sladený nápoj na svoje náboženské rituály.
34. V momente, keď bol ohlásený Veľký tresk, väčšina vedcov považovala túto teóriu za príliš religióznu.
35. Existuje špeciálna verzia Koránu, napísaná krvou Saddáma Husajna.
36. Autori štúdie v roku 2012 mali problém nájsť veriaceho kresťana vo veku pod 28 rokov na východe Nemecka.
37. Z dôvodov chýb pri preklade a pridávania textu samotnými prekladateľmi bol Budha zapísaný ako jeden z kresťanských svätcov.
38. Rimania mali Boha záchodov. Uctievanie spočívalo napríklad v meditáciách a pochopení vzťahu medzi ľudskými exkrementmi a poľnohospodárstvom.
39. V prvom storočí bol vytvorený prvý automat. Vymieňal mince za svätenú vodu.
40. Korán obsahuje verše o vážení si kresťanov a o tom, že samovražda nie je cestou do neba.

Test – ste religiózni?

1. Kamarát vám pošle recept na výborné jedlo. Vyhľadáte si obrázok na internete? Áno, vyhľadám (A) Nie, nevyhľadám (B)	5. Ľudia sú hriešni a svojimi zlými skutkami sa vzdávajú od úlohy, ktorá nám bola daná. Súhlasím (B) Nesúhlasím (A)
2. Od neznámeho človeka prišlo video, ktoré ukazuje princíp skrutkovača. Pozriete si ho? Áno, pozriem (A) Nie, nepozriem (B)	6. Na svete existuje absolútne dobro a zlo a aj naše činy pomáhajú jednej alebo druhej strane. Súhlasím (B) Nesúhlasím (A)
3. Bulvárne noviny prinesú článok, podľa ktorého sú podľa moslimov židia a kresťania to isté. Čo si pomyslíte ako prvé? Moslimovia veria len v hlúposti, nepoznajú pravú vieru (B) Židia a kresťania majú veľa spoločné, ale nie je to tá istá viera (A)	7. Náš život na Zemi ovplyvňuje život po živote alebo náš ďalší život. Súhlasím (B) Nesúhlasím (A)
4. Vedci objavili, že v evolúcií je veľké množstvo dier. Čo si pomyslíte? Celá evolúcia je blbosť. Navyše deravá blbosť. (B) Musí na to existovať logické vysvetlenie. (A)	8. Lekár povedal, že pre zlepšenie zdravotného stavu nemôže nič urobiť. Idem za iným lekárom, pokúsím sa zistiť viac o probléme (A) Zverím sa do rúk alternatívnej medicíny, viery a modlitieb (B)

Viac odpovedí A: Ste religiózny človek, viera je pre vás dôležitá a ste schopní veriť a dôverovať v niektoré náboženstvo. Akceptujete danú pravdu a snažíte sa žiť dobrý život.

Viac odpovedí B: Nie ste religiózny človek, dávate prednosť vede a overovaniu faktov. Je pre vás náročné veriť v niečo, čo sa nedá dobre dokázať a hľadáte logické odpodstatnenie rôznych tvrdení.

Vyrovnané odpovede: Pravdepodobne si veriaci človek, ktorí uznáva svoju vieru podľa seba. Dokáže veriť i používať vlastné myšlienky a často ťa presvedčí ten, kto má lepšie argumenty.

Ako vybrať náboženstvo pre svoje deti?

J.B. Watson povedal: „Dajte mi akékoľvek dieťa a ja Vám z neho vychovám čo chcete – umelca, lekára, sudcu či vraha“

Neustále sa vedú debaty o tom, čo má väčší vplyv na život dieťaťa. Je to genetika? Alebo je to výchova? Čo všetko máme zdedené a čo všetko sme sa podvedomo naučili? Podľa iného výroku sme sa všetko dôležité pre život naučili pred tým, ako sme vstúpili do prvej triedy. Koľko si z toho teraz pamätáme?

Predstavte si, že by ste sa narodili rovnako, ale boli by ste v inej rodine a vychovávalo by vás iné prostredie. Mohli by sa o vás starať ľudia, ktorí majú úplne iné priority a zvyky, ako vaši rodičia. Mali by ste iných kamarátov, niektoré vaše slabé i silné stránky by sa odkryli v inom čase a tak podobne. Boli by ste to vy? A dokázali by ste si porozumieť sami so sebou?

Náboženstvo sa u nás učí už na základných školách. Na niektorých dokonca na prvom stupni, keď sa najviac formuje osobnosť človeka. Je to tak dlhodobo, pričom práve náboženstvo určuje, akým spôsobom bude mladý človek poslúchať a premýšľať. Medzi poslúchaním a premýšľaním je však obrovský rozdiel. Tak náboženstvo, ako i etická výchova, majú rovnaký cieľ. Vychovať mladých, zodpovedných ľudí, aby sa rozhodovali správne a aby nerobili niečo, čo spoločnosti škodí. Celá tá výchova je ale odlišná a hlavne iných ľudí dokáže náboženstvo a etika vychovať. Náboženstvo je vhodné pre tie povolania, ktoré vyžadujú pracovitosť a málo otázok. Dobrým príkladom je práca niekde za pásom alebo v pokladni supermarketu. Iná možnosť je naučiť deti kriticky myslieť, komunikovať a správať sa tak, aby si dokázali poradiť aj tam, kde si iní poradiť nedokázali.

Aké náboženstvo dať svojim deťom v rannom veku? Máte v podstate tri možnosti:

1. Žiadne. Nechajte ich veriť v čo chcú, nezaťažujte ich pravidelnými návštevami náboženských budov (kostoly, synagógy, mešity...) a nehovorte im, že toto a toto spravil boh.
2. Otvorte im Wikipédiu, dajte im test, povedzte im o viacerých možnostiach. Možno sa rozhodnú úplne inak, ako by ste si želali. A majú na to právo. Za nejaký čas to zistíte a dáte im možnosť vybrať si znovu.
3. Jedno konkrétne náboženstvo, ktoré je vám blízke a používa sa v blízkom okolí. Ideálne bude, ak sa s nimi občas porozprávate o tom, čo sa učí napríklad v škole. Uvidíte, aký záujem o daný predmet skutočne má.

V každom prípade treba vedieť, že to nie je váš život, ale ten ich. Veľa vecí sa mení a to, čo je pre vás poriadok, môže byť aj pre vašich najbližších úplný chaos. Netreba sa čudovať, že po starom otcovi, poľnohospodárovi, príde otec. Tiež poľnohospodár. A za ním príde syn, ktorý sa dá na programovanie a vôbec sa mu nechce orať pole. Iste, dá sa donútiť násilím a už idú rodinné vzťahy dokelu. Toto chceme? Podobne je to s vierou. Po dvoch generáciách napríklad rímskokatolíkov príde niekto, kto sa rozhodne žiť ako ateista. Nútiť ho chodiť do kostola? Dávať mu prednášky o desiatich prikázaniach, keď vám kedykoľvek vygúgli 20 dôvodov, prečo je to podľa neho hlúposť? Ak chcete mať rozumné deti a ak chcete, aby mohli žiť ako ľudia a nie ako ovce, netlačte do nich niečo, čo im v skutočnosti oveľa viac ublíži, ako pomôže. Ani vtedy, keď to podľa vášho uváženia pomohlo vám.

Prehľad hlavných náboženstiev

Ja som Pán, Boh tvoj! Nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal. Niekedy je to škoda, výber je skutočne ohromný.

Budhizmus – zaujímavá viera, ktorá má prvky tak náboženstva, ako aj filozofie. Ťažko určiť, k čomu má bližšie. Budhisti neuznávajú Budhu ako boha, ale skôr ako učiteľa, ktorý im povedal viac o živote. Budhizmus je zameraný na nenásilie a meditácie, vedúce skôr k pokojnej ceste živote a zdokonaľovaniu, ako k sústreďeniu sa na vzťah s Bohom. Budhizmus uznáva približne 300 miliónov ľudí po celom svete. Zaujímavá je jedna z najdôležitejších myšlienok – bohatstvo neznamena šťastie.

Hinduizmus – komplexné a komplikované náboženstvo s množstvom bohov. Základná trojica spočíva z tvorcu (Brahma), udržiavateľa (Krišna) a ničiteľa (Šiva). V hinduizme má každá významná rieka či iný kus prírody svojho boha a cez množstvo znovuzrodení v kastovom systéme sa posúvame aj v duchovnom živote. Duša sa po mnohých znovuzrodeniach vytrhne z cyklu života a ide na zaslúžený odpočinok. Hinduizmus má približne 1 miliardu veriacich, predovšetkým v Indii. Hinduizmus nemá proroka, ale pochádza zo starých védskych príbehov, podobne ako niekoľko ďalších náboženstiev.

Islam – monoteistické náboženstvo, ktoré spolu s Kresťanstvom, Judaizmom a niektorými ďalšími vierami vychádza z tzv. Abrahámovskej tradície. Moslimský boh, Allah, stvoril svet a všetko dobré i zlé v ňom. Všetko, čo sa stane, je jeho plán a nie sú žiadne výnimky. Mohamed je posledný a najdôležitejší prorok a priniesol učenie od Allaha ľuďom. Najdôležitejšia kniha Islamu, Korán, sa učí naspamäť, a to často už vo veku, keď deti ešte nevedia čítať. Islam je mimoriadne rozličné náboženstvo a v každej krajine je život úplne iný. Netreba sa ani čudovať, však Islam je v ohromnom počte krajín, od Maroka po Indonéziu. Nie je pravda, že Moslimovia sú teroristi. V každom náboženstve je malé percento nebezpečných bláznov. Vo väčšine moslimských štátov majú ženy menej práv ako muži. Islam sa delí na dve základné skupiny, na Summitov (väčšina moslimov) a Šiitov (žijú predovšetkým v Iráne).

Kresťanstvo – pôvodne malá židovská sekta, zameraná na uznávanie Ježiša Krista ako syna jediného Boha. Kresťania sa na začiatku nášho letopočtu rozšírili po vtedajšom Ríme, kde ho Rimania uznali na rovnoprávne (313n.l.) a neskôr jediné náboženstvo. V štvrtom storočí Rím prestal byť sídlom cisárov a začal byť sídlom pápežov. Počas stredoveku a novoveku sa Kresťanstvo rozšírilo po svete a dnes je ho možné nájsť na každom kontinente. Kresťanstvo je monoteistické a pomerne konzervatívne náboženstvo, ktoré prešlo svojou reformáciou a hlási, že Boh je milostivý a odpúšťa hriechy. Zároveň bojuje so zlom, so Satanom. Kresťanstvo je rozdelené na niekoľko častí (rímskokatolícke, protestantské, ortodoxné) a postavu Ježiša používajú aj mnohé sekty a odvođeniny. Tie z časti využívajú Bibliu, prípadne tvrdia, že jedine Biblia (ale s ich výkladom) ukrýva pravdu a všetko ostatné je lož (Svedkovia Jehovovi).

Prehľad minoritných náboženstiev

Na svete sú ohromné množstvá náboženstiev. O drvivej väčšine ste nikdy ani nepočuli a často sú minoritou v niektorej vzdialenej krajine. Nie je možné dať všetky náboženstvá do jedného zoznamu, aj keď na anglickej mutácii Wikipédie sú veľmi dlhé zoznamy. Zoznam náboženstiev, ktoré majú viac ako 5 miliónov veriacich:

- Adventisti siedmeho dňa (druhý Ježiš sa blíži, zakladateľ je prorokom. Žiadne peklo.)
- Bahá'í (všetci bohovia sú v skutočnosti jeden, ten istý Boh)
- Cao Dai (plný rešpekt rôznym náboženstvám, vrátane umelca Victora Huga)
- Čínske náboženstvá a Taoizmus (Jing a Jang, harmónia dobra a zla, uznávanie predkov)
- Konfucionizmus (vyplnenie svojho posolstva v spoločnosti čestnou prácou a vernosťou)
- Falun Gong (1992, Čína. Hovorí o Bohoch a mimozemských démonoch)
- Jainizmus (náboženstvo zamerané na veľký počet bodov a vyhýbanie sa zlej karme)
- Jehovizmus (Svedkovia Jehovovi. Koniec sveta je blízko, je potrebná úplná oddanosť)
- Judaizmus (hovorí o zameraní sa skôr na tento život, ako na ďalší. Je len jeden Boh)
- Mormonizmus (Mormoni. Boh, Ježiš a Duch svätý sú tri samostatné bytosti, veľa zákazov)
- New Age (ľudia sú bohovia, postup vyššie vďaka tarotovým kartám, kryštálom a podobne)
- Scientológia (Boh nie je špecifikovaný, netypické pohľady na realitu a vzdelávanie)
- Shinto (pôvodné náboženstvo v Japonsku, považujúce smrť za nečistú. Uznávanie predkov)
- Sikhizmus (jeden Boh, Ik Onkar. Správny veriaci je svätý bojovník, bojujúci za dobro)
- Spiritualizmus (vychádza z Kresťanstva, zamerané na duše. Telá a duše sú oddelené)

Desatoro božích prikázání

Jedenáste prikázanie – nevnucuj svoju vieru niekomu, kto o ňu nemá záujem.

V Kresťanstve sa často spomína desať božích prikázání. Nejde o pôvodný kresťanský text, je prevzaný z Judaizmu a ten to má prevzané z ďalších zdrojov. Podobné texty majú rôzne náboženstvá. Tieto slová sú niekedy až veľmi všeobecné, zastaralé alebo neľudské. Tu je ich krátke vysvetlenie.

Ja som Pán, Boh tvoj! Nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal.

Inými slovami, moje učenie je viac ako učenie iných bohov a ty sa nemusíš zaujímať o svet. Stačí, ak budeš na slovo a bez odvrávania poslúchať mňa, aj keby si nesúhlasil.

Nevezmeš meno Božie nadarmo.

Božie meno? Kresťanský Boh ani nemá meno, na rozdiel od jednotlivých iných Bohov.

Spomni, aby si deň sviatočný svätil.

Zakazovanie práce v konkrétny deň má svoje za i proti. Často to robí problémy.

Predovšetkým v súčasnosti a hlavne tým, ktorí chcú/potrebuju iný harmonogram ako väčšina.

Cti otca svojho i matku svoju.

Niekedy je oveľa dôležitejšie vychovať, ako porodiť. Jedno z logickejších prikázání. Potrebujeme na to však náboženstvo, alebo stačí ľudské uvažovanie?

Nezabiješ.

Ani dieťa, o ktoré sa matka nemôže v postarať, ak chce dokončiť školu a mať lepší život?

Ani trpiaceho pacienta, ktorý sa neuzdraví a v bolestiach si praje smrť?

Nezosmilníš.

Náboženstvá často myslia len na rozmnožovaciu funkciu.

Zakazovať časti ľudskej sexuality na základe viery niekoho iného je choré, hlúpe a arogantné.

Nepokradneš.

Treba náboženstvo na to, aby sa nekradlo? Kradne sa tam, kde niekto chce viac pre seba. Alebo tam, kde nemá inú možnosť, ako krahnúť, napríklad kvôli hladu?

Nepreriekneš krivého svedectva proti blížnemu svojmu.

Neodsudzovať? Neklamať? Netárat' bludy? Po tento poznatok netreba chodiť do kostola.

Nepožiadáš manželku blížneho svojho.

Prečo by sa nemohlo o niečo požiadať? Ženy sú vzdelané a samostatné. Vedia povedať nie.

Nepožiadáš majetku blížneho svojho, ani ničoho, čo jeho je.

Netúžiť po niečom, čo má sused? Prečo nie? Je logické pracovať, aby sme sa mali lepšie. Postaviť si svoj cieľ na tom, čo dokázal sused? Dať si dobrý vzor? Prečo nie?

Myšlienková mapa

